

Açış Konferansı:

Türkiye’de Belediyelerin Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri: Kültür Bağlamında Bir Perspektif Denemesi

Prof. Dr. Bülent Yılmaz

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, byilmaz@hacettepe.edu.tr

Öz

Bu bildiri, kütüphane ve arşiv hizmetleri kültür kavramından yola çıkılarak, özellikle kültür-kent-yerel yönetim (belediye) ilişkisi bağlamında irdelenecektir. Bu çerçevede, kentsel/yerel nitelikteki kütüphane ve arşiv kurumu; kültürün, kentlerde birlikte yaşama dinamiklerini geliştirmeye aracılık etmesi, kent yaşam kalitesini ve refahını artırma rolü, vatandaşlara doğrudan temas edebilme ve yönetilen coğrafyanın sosyo-kültürel özelliklerine bâkim olma kapasitesi, yeni kültürel üretim ve tüketim türleri (dijital kültür vb.), vatandaşların kültüre erişimi ve katılımı; kültürel çeşitliliğin sağlanması, bir arada yaşama kültürünün geliştirilmesi, yerel kültürel mirasın kentlerin kimlik oluşumundaki rolünü gerçekleştirilmesi, kültürün stratejik ve bütünsel bir şekilde kamu planlaması süreçlerine dâhil edilmesi, diğer bir deyişle, kültür odaklı planlama anlayışının geliştirilmesi ve kültüre dayalı sürdürülebilir kalkınma kavramları çerçevesinde tartışılacak, bu konularda Türkiye’ye ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır.

Çalışmada, ayrıca, Türkiye’de kentsel ölçekteki kütüphane ve arşiv hizmetleri belediyelere yönelik varolan yasal çerçevede (5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu) ve güncel durum açısından da değerlendirilecektir. Gerek kültür-kent bağlamında gerekse yasal ve güncel durum çerçevesinde belirlenen sorunlar tartışılarak, çözüme ilişkin çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Belediye kütüphaneleri, kültür-kütüphane ilişkisi, Türkiye’de belediye kütüphane ve arşiv hizmetleri.

Giriş

Toplumların belediye adı altında gerçekleştirdikleri yönetsel örgütlenme, içinde bulunduğumuz çağda toplumsal yaşamın daha nitelikli olmasını hedefleyen bir yapılanma olarak düşünülebilir. Toplum dediğimiz bir arada yaşayan insan topluluğu yönetilmek ve ürettiği sorunlara çözümler bulmak durumundadır. Belediye, toplumsal hizmetleri ve sorunları yerel düzeyde ele alan bir örgütlenmedir. Yerinden yönetim anlayışına dayanan belediye yapılanması bu konuda çağdaş bir eğilim anlamına gelmektedir.

İnsanın ürettiği her şey ve bu her şey ile gerçekleştirdiği yaşam biçimi anlamına gelen kültür insan yaşamı için zorunlu olduğundan sürdürülmesi ve geliştirilmesi gereken bir olgudur. Kültürsüz bir toplum kimliksiz, kişiliksiz ve temelsiz bir toplumdur.

Kütüphane ve arşiv, toplumun ürettiği kültürü elde eden, düzenleyen ve yine toplumun kullanımına sunan kurumlardır. Hem kültürden beslenen hem de kültürü besleyen bu kurumların yönetsel örgütlenmesi giderek belediye yapılanmalarına doğru gitmektedir.

Bu çalışmada, kütüphane ve arşiv hizmetlerinin belediye örgütlenmesi ile ilişkileri kültür bağlamında değerlendirilecektir. Konu, ayrıca Türkiye'deki yasal yapı ve güncel durum çerçevesinde de irdelenecektir.

Belediye, Kültür ve Belediye-Kültür İlişkisi

Belediye, "Belde sakinlerinin yerel ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, yönetsel ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir." (5393 sayılı Belediye Kanunu) Söz konusu tanımda belediye yapısının başlıca dört özelliği sıralanmıştır. Bunlar, belediyelerin belirli bir yörede yaşayanların "ortak" gereksinimlerini karşılamak üzerine kurulması, toplumun seçtiği kişilerden oluşması, özerk olması ve tüzel bir kişiliğe sahip olmasıdır.

Bunun dışında belediye dendiğinde,

- Bir yerel yönetim türünden söz ettiğimiz (il, ilçe, kasaba, belde düzeyinde);
- "Yerinden yönetim" ilkesinin yaşama geçirilmiş biçimi olduğu;

- Kentin “emanet edildiği” bir örgüt, kurum anlamına geldiği (Şehremaneti) söylenebilir.

Kültür ise, “Bir toplumu ya da toplumsal grubu tanımlayan ayırıcı maddi, manevi, zihinsel ve duygusal özelliklerin birleşiminden oluşan bir bütündür. Sadece sanat ve edebiyatı değil, aynı zamanda yaşam biçimlerini, insanın temel haklarını, değer yargılarını, geleneklerini ve inançlarını da kapsayan bir olgudur.” (UNESCO, 2004).

Bu bağlamda, kültür;

- Toplumsal gelişmenin en somut ölçütü ve yansımasıdır.
- Büyüme/gelişme ile kalkınma arasındaki farkı yaratan olgudur. Kültürsüz kalkınma olamaz. Gerçek kalkınma insan unsuruna dayalı olmak zorundadır. İnsan unsuruna dayalı kalkınma kültürü kalkınmanın en önemli parçası kabul eden anlayıştır.
- Doğrudan insana yapılan yatırımdır.
- Toplumsal kimliktir. Bu bağlamda, özellikler bütünüdür ve özgünlüktür.
- Bireyin ve toplumun kendini gerçekleştirme biçimi ve aracıdır. Toplumsal yaşamda amaç, kültürlü bireyi ve toplumu yaratmaktır. Kültür, bir toplumun ürettiği bütün değerler, yaşam biçimleri, alışkanlıklar, anlamlar ve tutumlardır. Bu unsurlar bir toplum için yaşamın kendisi ve tamamı demektir. Dolayısıyla, kültür toplumsal yaşamın kendisidir, tümüdür.

Bu bağlamda, belediye-kültür ilişkisinin yoğunlaştığı noktaları ise kısaca şöyle özetleyebiliriz:

Belediye;

- Kentlerde birlikte yaşama dinamiklerini geliştirmeye aracılık eder.
- Kent yaşam kalitesini ve refahını artırmada rol oynar.
- Vatandaşlara doğrudan temas edebilme ve yönetilen coğrafyanın sosyo-kültürel özelliklerine hakim olma kapasitesi yaratır.
- Yeni kültürel üretim ve tüketim türlerini (dijital kültür vb.) yerleştirir.
- Vatandaşların kültüre erişimini ve katılımını sağlar ve güçlendirir.
- Kültürel çeşitliliğin sağlanmasında ve bir arada

yaşama kültürünün geliştirilmesinde ciddi roller üstlenir.

- Yerel kültürel mirasın kentlerin kimlik oluşumundaki rolünü gerçekleştirmesine katkıda bulunur.
- Kültürün stratejik ve bütünsel bir şekilde kamu planlaması süreçlerine dahil edilmesini sağlar.
- Kültür odaklı planlama anlayışının geliştirilmesi ve kültüre dayalı sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilmesine katkı sunar (İstanbul Kültür Sanat Vakfı, 2016).

Kültür Bağlamında Belediye-Kütüphane/Arşiv İlişkisi

Belediyelere bağlı olarak hizmet veren kütüphane ve arşivler,

- Yerel kültürel üretimi kayıt altına alır ve üretimini destekler. Kayıt altına alınmamış kültür bilinmez ve erişilemez. Böylece, kütüphane ve arşiv kurumu belediyelerin yerel kültürü koruma ve yaşatma görevlerini yerine getirmeye aracılık eder.
- Temel insan hakları arasında yer alan ve yine belediyelerin temel sorumlulukları arasında bulunan «kültüre erişim» hakkının gerçekleştirilmesine katkı sağlar. Çünkü, kütüphane ve arşiv, kültürün en çok gerçekleştiği, saklandığı ve sunulduğu mekanlardandır.
- Kentleri birbirinden ayıran/özgün kılan kimliğin (özellikler bütünü) oluşturulmasında rol alır. Çünkü, kütüphane ve arşivler en başta kendileri kültürel bir kurumlardır.
- Kentlere kimlik ve kişilik kazandırır.
- Yerel kültüre «sürdürülebilir kalkınmanın zorunlu parçası» olma özelliğini kazandırır. Çünkü, sürdürülebilirlik kurumsallaşma demektir ve kütüphane ve arşivler işlevlerini kurumsal düzeyde gerçekleştirir.
- Mekansal olanakları ve düzenlediği etkinlikler aracılığıyla vatandaşların kültürel yaşama katılımını özendirir ve güçlendirir.
- Dezavantajlı toplulukların kültüre erişimini ve kültürel üretime katılımını kolaylaştırır. Özellikle halk kütüphanelerinin «herkese hizmet» ilkesi vardır ve belediye kütüphaneleri de halk kütüphanesi hizmeti verir.
- Somut ve somut olmayan kültürel mirasın kayıt

altına alınmasını, korunmasını ve ona erişimi sağlar. Kayıt altına alınmayan kültür «miras» haline gelemmez. Kütüphane ve arşiv kurumu kültürü miras haline getirir.

- Bağımsız yerel sanat topluluklarının ve sanatçıların bir kültür merkezi olarak kütüphaneden yararlanmalarını sağlar, bunu teşvik eder.
- Küreselleşmenin tekleştirici kültürel etkisine/egemenliğine yerel kültürü kayıt altına alıp yaşatması ve erişilebilir kılması ile karşı durur.
- Kentlerde birlikte yaşama dinamiğini geliştirmeye aracılık eder. Çünkü, kütüphane ve arşive herkes gelir ve bu kurumlarda «herkes için bir şey» vardır. Orada, «herkesin» fikri vardır. «Herkes» oradadır.
- Kentin yaşam kalitesini ve refahını artırmada rol oynar. Çünkü, kütüphane ve arşiv kullanmak bir topluluğa kalite/nitelik katar.
- Vatandaşlara doğrudan temas edebilme ve yönetilen coğrafyanın sosyo-kültürel özelliklerine hakim olma kapasitesi yaratır. Çünkü, kütüphane ve arşiv kurumu vatandaşın belediye ayağına geldiği yerdir. Bu mekanlar, vatandaş ile temas etme, onun sosyo-kültürel özelliklerine hakim olma yerlerinden birisidir.

Kısaca, kütüphane ve arşiv kurumu, çağdaş bir belediye özelliikle kültürel işlevlerini gerçekleştirmede yararlanması gereken önemli ve mutlaka yararlanılması gereken kurumlardır.

Türkiye’de Belediye Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri: Mevcut Durum

Türkiye’de belediyelerin kütüphane ve arşiv hizmetlerinde mevcut duruma ilişkin bir değerlendirmede söylenmesi gereken ilk önemli nokta, bu değerlendirmeler için gereksinim duyulan verilerin yetersizliği ve bilgilerin alınabileceği merkezi bir kurumun bulunmamasıdır. Halen 704 belediye kütüphanesi var. Bunların 304 tanesi Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan devredilen kütüphanelerdir. Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan devralınan kütüphanelerin neredeyse tümü kapalı-hizmet vermemektedir. Belediye arşivleri ile ilgili sağlıklı bir bilgiyi elde etmek ise kütüphanelere göre çok daha zor görünmektedir.*

* Bu veriler *Herkes için Kütüphane Projesi*’nde elde edilmiş ve bizimle Proje başkanı Mehmet Emin Küçük tarafından paylaşılmıştır.

Belediye kütüphanelerinin çok büyük bir bölümünde profesyonel kütüphaneci çalışmamaktadır. Çalışan kütüphaneciler çoğunlukla illerdeki belediye kütüphanelerinde olduğu söylenebilir. Ayrıca, il belediyelerine bağlı kütüphanelerin ilçelere göre daha iyi durumda olduğu da söylenebilir.

Türkiye’de, genelde kütüphane ve arşiv hizmeti vermeyen ya da niteliksiz/yetersiz hizmet veren belediyelerin yanı sıra çok iyi hizmetler veren belediyelerin ve kütüphanelerin bulunduğu görülmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa Nilüfer Belediyesi, İstanbul Kadıköy Belediyesi, İzmir Karşıyaka Belediyesi ve saymadığımız başka bazı belediyeler bunlar arasındadır.

Bu konuda olumsuz örneklerin olduğu da bilinmektedir. Örneğin, başkent Ankara’da hanımlar lokallerindeki küçük kitaplıkları saymazsak Büyükşehir Belediyesi’nin iyi durumda olmayan sadece 2 kütüphanesi ve yine 25 ilçesinden 9’unda işlevsel olmayan ilçe belediye kütüphanesi vardır. İlçe belediyelerinin sadece ikisinde birer kütüphaneci çalışmaktadır.

Belirtilmesi gereken önemli bir diğer nokta ise, Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye’de belediye kütüphaneleri ve arşivleri ile ilgili geniş kapsamlı bir toplantının yapılmamış olmasıdır.** Ayrıca, belediye kütüphane ve arşivleri ile ilgili Türkçe literatür neredeyse yok denecek kadar azdır.

Türkiye’de Belediye Kütüphaneleri ve Arşivleri ile ilgili Yasal Durum ve Genel Değerlendirme

Türkiye’de, kütüphane ve arşiv hizmetlerine dayanak olabilecek en üst yasal dayanak *5393 sayılı Belediye Kanunu* ile *5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu*’dur.

Bunlardan *5393 sayılı Belediye Kanunu*’nda kütüphanelerle ilgili sayılabilecek maddeler şunlardır:

- Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve *kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması* konusunda gerekli çalışmaları yapar.
- *Madde 14-* Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım

* Bu veriler Herkes için Kütüphane Projesi’nde elde edilmiş ve bizimle Proje başkanı Mehmet Emin Küçük tarafından paylaşılmıştır.

gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve *kent bilgi sistemleri*; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; *kültür ve sanat*, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.

- Madde 77- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, *kütüphane*, park, trafik ve *kültür hizmetleriyle* yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde de dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Görüldüğü gibi, kütüphane ve arşiv hizmetleri ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek terim ve ifadelerin tarafımızdan koyu-italik biçim ile gösterilmeye çalışıldığı Yasa'da açıkça "Kütüphane hizmeti verir, kütüphane kurar" gibi bir yaklaşım bulunmamakta, böyle bir sorumluluk tanımlanmamaktadır.

Bu konuda önemli bir diğer yasa sayabileceğimiz 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda kütüphane ve arşiv hizmetlerine doğrudan ya da dolaylı olarak dayanak olabilecek maddelerde yer alan ifadeler (tarafımızdan koyu ve italik yapılan) ise şunlardır:

7. Madde (m) bendi

h) Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak.
m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletmek;

n) Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler

ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak.

İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, özürllüer, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.

Yukarıda sıralanan ve kütüphane ve arşiv hizmetleri ile ilişkilendirilebilecek maddeleri içeren yasalar bağlamında kütüphane ve arşiv hizmetlerine ilişkin yasal durum ile ilgili kısaca şu değerlendirme yapılabilir:

- *5393 sayılı Belediye Kanunu* kütüphane ve arşiv hizmetleri açısından son derece yetersizdir. Yine de Yasa'da istenirse kültür aracılığı ile kütüphane ve arşiv hizmetleri için dolaylı bir bağlantı kurulabilir.
- *5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu* ise çok ayrıntılı olmasa da kütüphane kurumuna yer vermektedir. Yasa'da "Kütüphane kurmak ve geliştirmek" büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayılmaktadır. Ayrıca, bu Yasa'da da kültür kavramı aracılığı ile kütüphane ve arşiv hizmetlerine yönelik dolaylı bağlantı kurulabilecek maddeler bulunmaktadır.

Kısaca, Türkiye'de belediye kütüphaneleri için yasal dayanak ayrıntılı ve güçlü olmasa da vardır. Ancak, arşiv hizmetleri için böyle bir dayanağın olduğu söylenemez. Elbette, kütüphane ve arşiv hizmetleri ile ilgili başka bazı yasalar da değerlendirilebilir/değerlendirilmelidir ve bazı doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili dayanaklar bulunabilir/bulunmalıdır. (Bilgi Edinme Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gibi)

Söz konusu yasaların dışında, Türkiye'de birçok belediyenin kütüphane hizmetleri için yayımladığı yönetmelikler

bulunmaktadır. (Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kütüphane ve Müzeler Şube Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği <http://www.ibb.istanbul/tr-TR/Pages/AnaSayfa.aspx>; Bursa Nilüfer Belediye Başkanlığı, Kütüphane Müdürlüğü Çalışma Yönetmeliği http://www.nilufer.bel.tr/dosya_yoneticisi/mudurlukler/Kutuphane/2020.pdf Bayraklı Belediyesi Kütüphane Yönetmeliği <http://www.bayrakli.bel.tr/belediye.aspx?id=29> gibi.)

Son derece önemli ve gerekli olan bu tür yasal düzenlemelerin tüm belediyelerde olması beklenir.

Bunun dışında, belediyelerde kütüphane hizmetlerinin, genelde Kültür İşleri Daire Başkanlıkları altında ve Şube Müdürlüğü düzeyinde yer aldığı görülmektedir.

Türkiye’de belediyelerin kütüphane ve arşiv hizmetlerine ilişkin varolan ve genelde olumsuz diyebileceğimiz durumun başlıca nedenleri kısaca şöyle özetlenebilir:

- Belediyeler genelde tam anlamıyla yerel yönetim gücünde ve niteliğinde değildir.
- Bu hizmetler için halktan güçlü talep/istek gelmemektedir.
- Kütüphane ve arşiv hizmetlerine ilişkin güçlü yasal dayanak ve denetim yoktur.
- Belediyelerde hem kültür hem de kütüphane ve arşiv hizmetleri konusunda farkındalık/bilinç eksikliği bulunmaktadır.
- İlgili bakanlıkta (İçişleri Bakanlığı) bu hizmetlerden sorumlu merkezi bir danışma, eşgüdüm ve teknik birim yoktur.
- Belediyeler genelde bu hizmetlerin politik getirisinin (oy) olmadığını düşünmektedir.
- Ülkedeki tüm yönetim kademelerinde görülen genel kütüphane kültürü zayıflığı söz konusudur.
- Sendika, dernek vb. sivil meslek kuruluşları bu konuda demokratik baskı yapamamaktadır.
- Belediyelerde kütüphane ve arşiv hizmetleri konusunda ciddi projeler geliştirilememekte ve proje temelli çözüm çabaları cılız kalmaktadır.
- Belediyeler Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı halk ve çocuk kütüphanesi hizmetlerini o yerleşim yeri için yeterli görmektedir.
- Belediyelerin genelde bütçe, bina, personel konularında ciddi sorunları bulunmaktadır.

Elbette yukarıda sıralanan nedenlerin tümü bütün belediyeleri için geçerli olmayabilir. Ancak belediyelerin kütüphane ve arşiv hizmetlerini olumsuz yönde etkileyen nedenlerin genelde bunlar olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada sunulan veriler ve yapılan değerlendirmelere dayanarak şu sonuçlar sıralanabilir:

- Belediye kütüphanesi hizmeti bir halk kütüphanesi hizmetidir.
 - Belediyelerde kent kimliği/kültür algısı ve bunları kütüphane-arşiv kurumu ile ilişkilendirme yaklaşımı genelde zayıftır.
 - Belediyelerin kütüphane ve arşiv hizmetleri yetersiz ve sorunludur.
 - Bu hizmetler için daha güçlü yasal dayanaklara gereksinim vardır.
 - Belediyeler için kütüphane ve arşiv hizmetleri zorunlu ve öncelikli olarak algılanmamaktadır.
 - Bu hizmetler için güçlü bir kamu talebi yoktur.
 - Bu hizmetler belediyeler ve siyasi partiler tarafından “oy getirmeyen” alan olarak değerlendirilmektedir.
 - Belediyelerdeki kütüphane ve arşiv hizmetleri özel bir uzmanlık alanı olarak görülmemektedir.
 - Belediye kütüphaneleri Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı halk kütüphanelerinin bütünleyicisi ve ortağı olarak görülmemektedir.
 - Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın belediyelere devrettiği halk kütüphanelerinin çok büyük çoğunluğu kapatılmıştır.
 - Belediyeler Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın halk kütüphanelerini kendilerine devretmesine hazır değildir.
 - Belediyelerde kütüphane ve arşiv hizmetlerine yönelik durumun yakın zamanda değişeceğine dair bir işaret bulunmamaktadır.
- Bu sonuçlara dayanarak önerilerimiz de şunlardır:
- TBMM, İçişleri Bakanlığı ve Belediyeler Birliği düzeyinde yasal dayanakları güçlendirme ve farkındalık yaratma çabaları artırılmalıdır.
 - Yine, farkındalık/bilinç yaratma ve uygulamayı güçlendirme amacıyla bu alandaki mesleki sivil toplum kuruluşları tüm belediyelere bu hizmetler

- konusunda demokratik baskı uygulamalıdır.
- Konu belediyelerle ilgili her platformda dile getirilmelidir.
 - Bu hizmetler belediyelerin kültürel planlamasının bir parçası olmalıdır.
 - Halkın bu hizmetler konusunda “talepkâr” olması ve davranması teşvik edilmelidir.
 - Oluşturulacak bir mesleki sivil grup örnek bir “Belediyelerde Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Stratejisi/Politikası” belgesi ile “Belediyelerde Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Yönetmeliği” taslağı hazırlamalıdır.
 - Belediyeler bünyelerinde kütüphane ve arşiv hizmetlerini başlatmak, sürdürmek ve geliştirmek için mutlaka profesyonel bilgi yöneticileri (kütüphaneci-arşivci) çalıştırmalı, bu hizmetlerin sorumluluğu kendilerine verilmelidir.
 - Belediye kütüphane ve arşiv hizmetlerine yönelik proje temelli çalışmalar yapılmalı, bunlara destek verilmeli ve bunlar paylaşılmalıdır.
 - Belediyelerde bu hizmetler ile ilgili olarak gerçekleştirilen “iyi uygulama örnekleri” mutlaka paylaşılmalı ve literatüre geçirilmelidir.
 - Belediye kütüphaneleri yörelerindeki halk ve çocuk kütüphaneleri ile işbirliği yapmalıdır.
 - Belediye kütüphaneleri de ulusal kütüphane istatistiklerine yansıtılmalıdır.
 - Bu konuda Sempozyum ve benzeri toplantılar belirli aralıklarla mutlaka yapılmalıdır.

Çağdaş yönetim birimleri olarak belediyeler kültürel rolleri aracılığıyla bu niteliklerini kazanabilirler. Kütüphane ve arşiv hizmetleri vermeden belediyelerin hem çağdaş yönetim yapıları olmaları hem de kültürel işlevlerini yerine getirmeleri olanaklı değildir. Türkiye’de bu bilince ulaşmanın ve uygulamalar gerçekleştirilmenin zamanı gelmiş ve hatta geçmektedir.

Kaynakça

- Belediye Kanunu. (2005). *T.C. Resmi Gazete*, 25874, 13 Temmuz 2005.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu. (2004). *T.C. Resmi Gazete*, 25531, 23 Temmuz 2004.
- İstanbul Kültür Sanat Vakfı (2016). *Yerel yönetimler için kültürel planlama: Şubat 2016*. İstanbul: İstanbul Kültür Sanat Vakfı.
- UNESCO. (2004). *Birleşmiş kentler ve yerel yönetimler-kültür komitesi kültür için gündem 21*. Barselona: UNESCO.
- Ertürk, E. (Deri). (2011). *Yerel kültür politikaları el kitabı: Adımlar, araçlar ve örnekler*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi